

P Á L Y A M Ű

a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiumának
működésével kapcsolatos rövid-, közép- és hosszú távú tervekről
és azok megvalósításának ütemezéséről

Készítette:

dr. Bakos Éva
törvényszéki tanácselnök

Szeged, 2018. szeptember 14.

I. Bevezetés

Amikor elkezdtem a kollégiumvezetői pályamű elkészítését, arra gondoltam, hogy mi lehet az a kulcsszó, amire a pályaművet építeni tudom és csak egyetlen szó jutott eszembe: **v á l t o z á s**.

Változás az egyik alap alkalmazott törvény miatt, személyi változások helyi és törvényszéki szinten, az elektronikus ügyintézés és így tovább, egymás után jutottak eszembe azok a területek, amelyek 2018. évben alapvetően átalakították a bíróságok büntető ügyszakban dolgozó bíráinak munkáját és változást hoztak a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiuma tekintetében is. És nem utolsó sorban saját munkaköröm, hiszen az ítélkező tevékenységből az igazgatásba csöppentem.

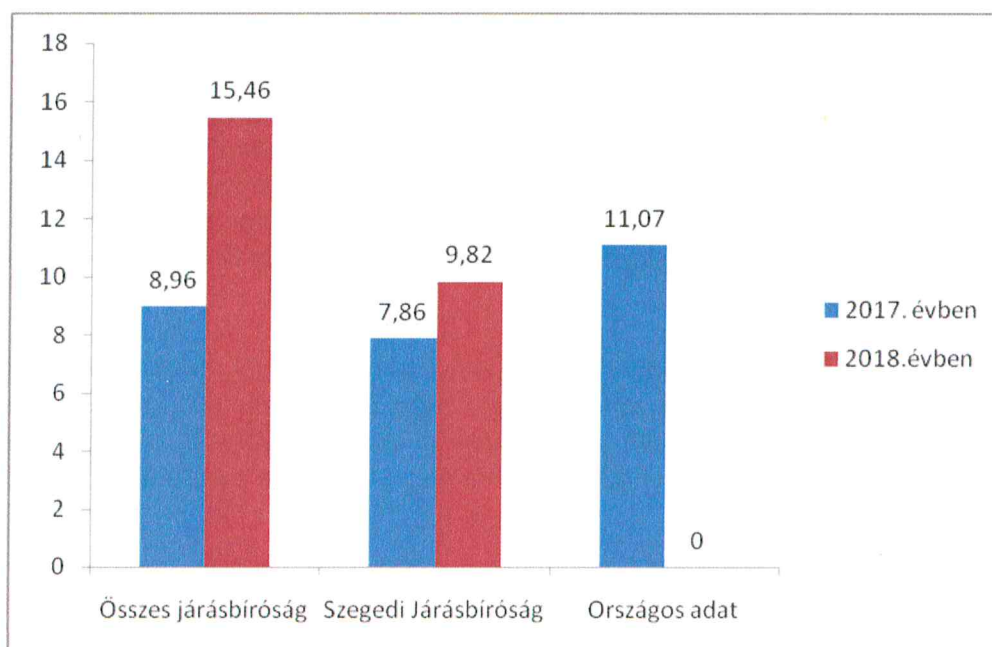
Ennek megfelelően pályaművemben a bekövetkezett és eljövendő változásoknak megfelelően igyekeztem a kitűzött célokat meghatározni egy olyan kollégiumi felépítést és munkatervet felvázolni, amely reálisan teljesíthető, alapul véve az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által megfogalmazott azon központi fő célt, hogy a bíróságok munkája megfeleljen a XXI. századi követelményeknek.

II. A Szegedi Törvényszék büntető ügyszakának 2017. december 31-i és 2018. június 30-ai adatainak bemutatása, a bekövetkezett személyi és egyéb változások

Figyelemmel arra, hogy a kollégiumvezetői pályaműnek tartalmaznia kell a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiumának működésével kapcsolatos hosszú távú terveket és azok ütemezését is, fontosnak tartottam a Szegedi Törvényszék büntető ügyszakára vonatkozó főbb statisztikai adatok ismertetésével kiindulási alapot adni a kitűzött feladatok, célok megfogalmazásakor, másrésztől röviden összefoglaltam a bekövetkezett személyi és egyéb változásokat is.

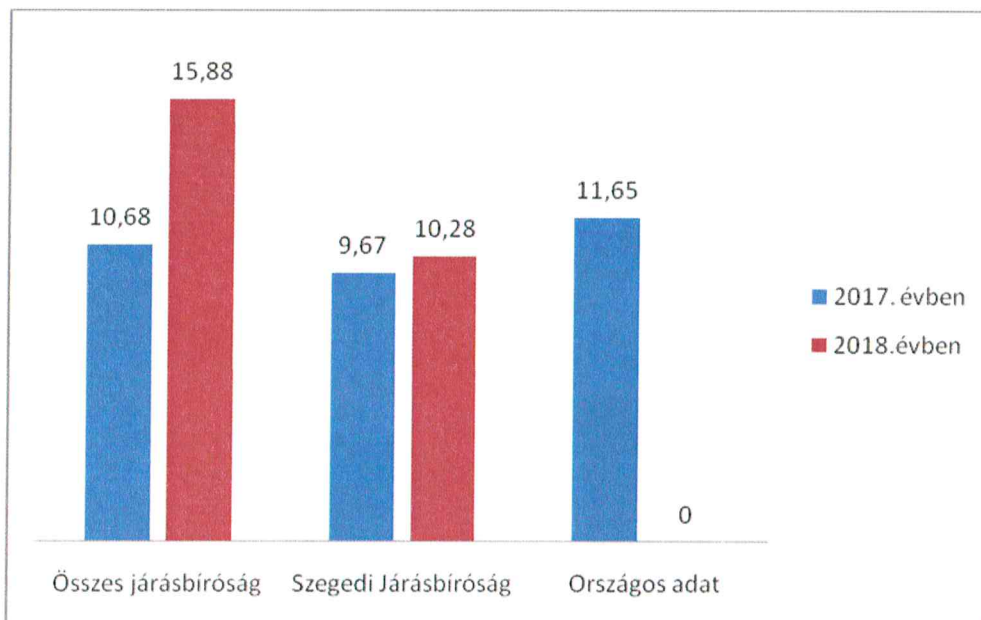
Egyéni bírói mutatók 2017. évben

Az egy bíróra jutó peres ügy érkezés

Az egyéni bírói mutatók körében az egy bíróra jutó peres ügy érkezés összjárásbírószági szinten 8,96 ügy, a Szegedi Járásbírószágon 7,86 ügy volt, amely számok elmaradtak az országos átlagtól. Mindezen adatokhoz képest a 2018. június 30-ával rögzített adatok (hivatalos országos adatok nélkül) összjárásbírószági szinten nagyobb mértékű, a Szegedi Járásbírószág vonatkozásában kisebb növekedést mutattak.

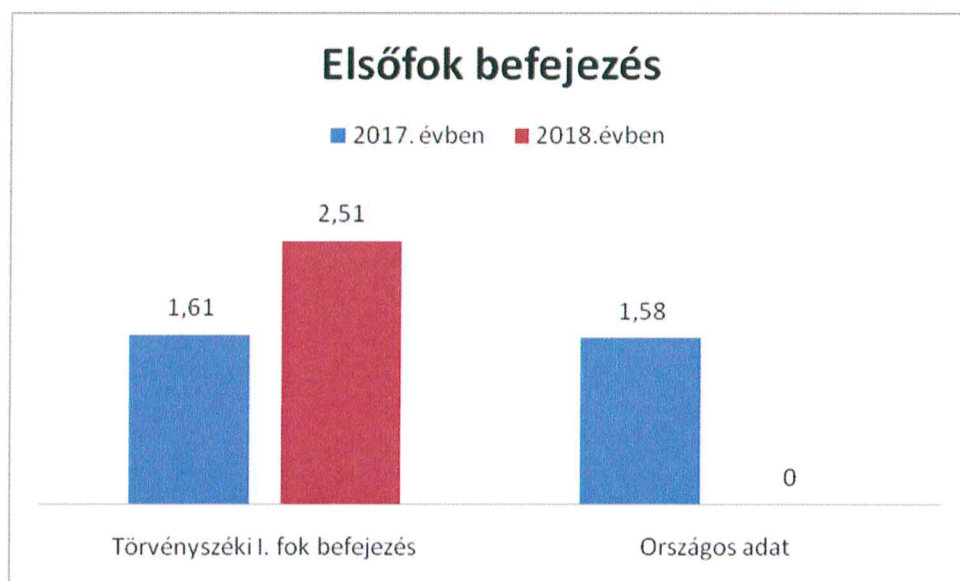
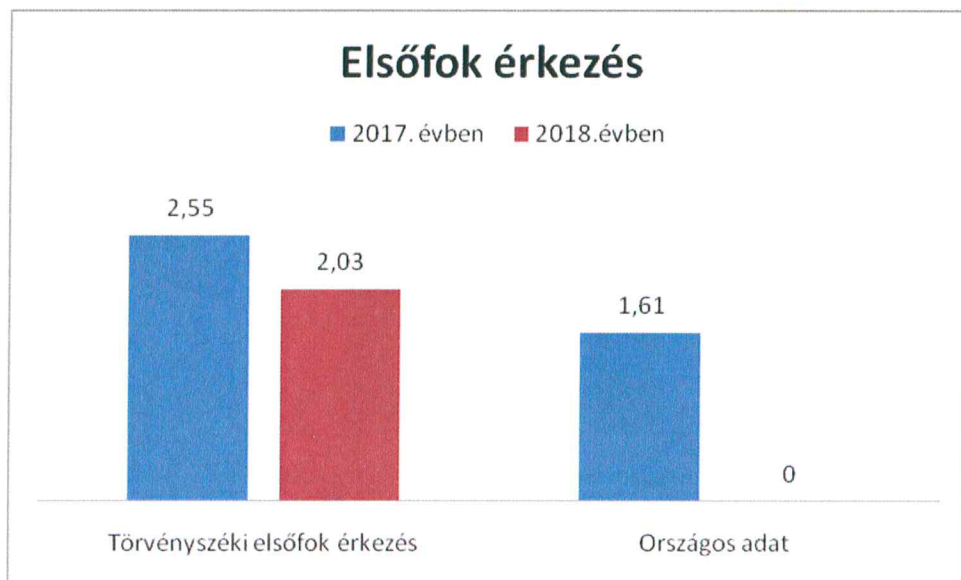
Az egy bíróra jutó befejezés

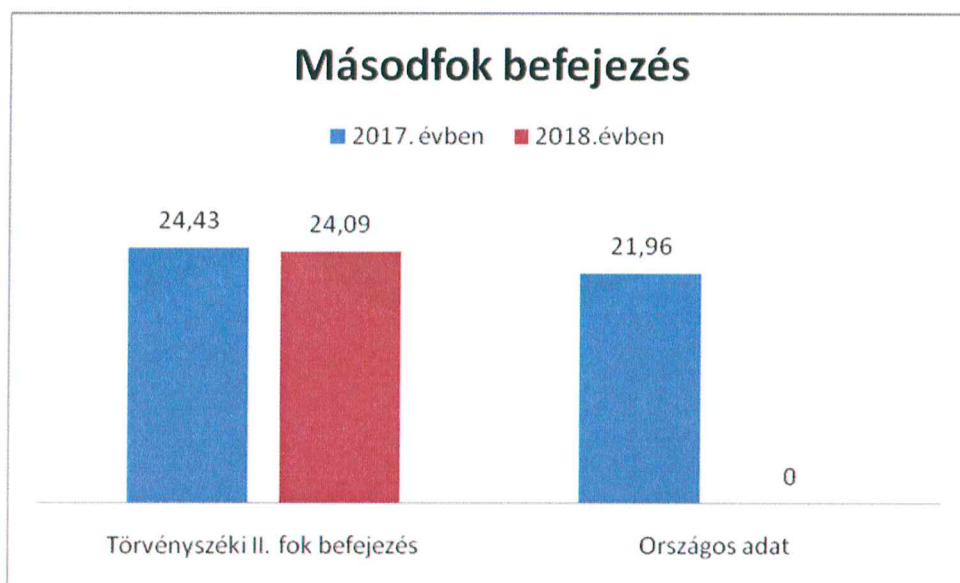
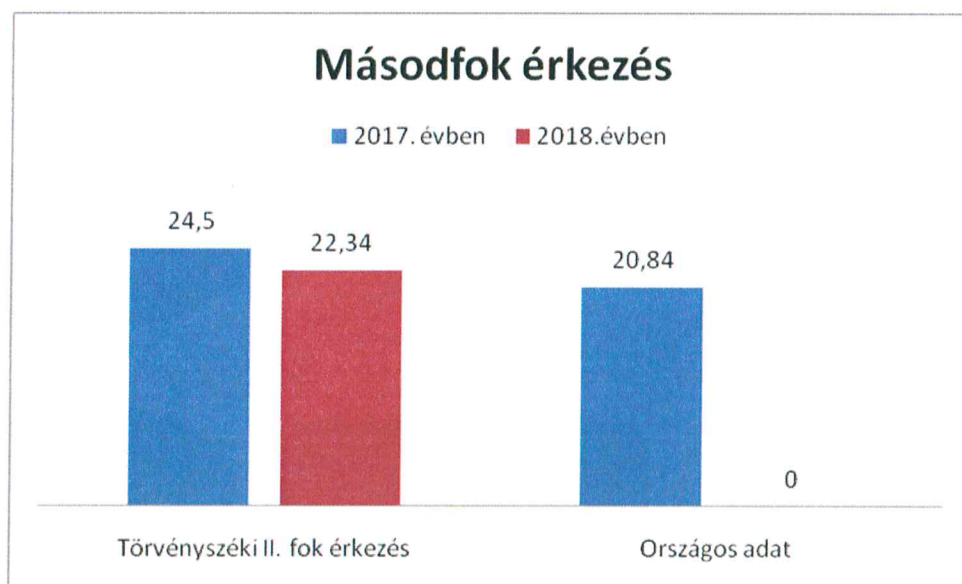

Az egy bíróra jutó befejezések száma a peres ügyeket nézve járásbírószági szinten 10,68, a Szegedi Járásbírószágon 9,67 ügy volt, amely kismértékben elmaradt a 2017. december 31-ei zárással meghatározott országos átlagtól. A 2018. júniusában rögzített adatok már az országos átlagot meghaladták, amely összjárásbírószági szinten 15,88 ügyet jelentett, míg a Szegedi Járásbírószágon a befejezések száma a 2017. december 31-ei adatokhoz képest növekedett, de még mindig kismértékben elmaradt az országos átlagtól.

Sajátosan alakultak mindezen adatok a Szegedi Törvényszék első- és másodfokú ügyszakában.

Az egy bíróra jutó érkezés 2017. évben

A grafikonból látható, hogy mind az első-, mind a másodfokra érkezett ügyek száma meghaladta az országos adatot, ugyanakkor az egy bíróra jutó befejezési arány is magasabb volt az országosan mért adatoknál. A 2018. június 30-án rögzített adatok az érkezés területén mind első-, mind másodfokú szinten kismértékű csökkenést mutattak, a befejezések száma törvényszéki elsőfokú szinten nőtt, másodfokon pedig pár századdal csökkent. Megjegyzendő, mindkét adat a 2017-ben mért országos adat feletti volt.

A büntető ügyszakban 2018. június 30-án 1112 peres ügy volt folyamatban járásbírói szinten, törvényszék elsőfokon 63 db ügy, másodfokon 365 db ügy.

Ezek voltak tehát azok a mennyiségi adatok, amelyek 2018. július 1-jére a Szegedi Törvényszéken, illetőleg az illetékességi területén működő járásbíróóságok vonatkozásában adódtak.

A 2018. július 1-jével bekövetkezett személyi és egyéb változások

III. A kollégiumvezető feladatainak háttér szabályozása

A kollégiumvezető a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Bszi.) 118. § (1) bekezdés c) pontja alapján bírósági vezető.

A Bszi. 118. § (2) és (3) bekezdései szerint:

- A bírósági vezető feladata a bíróság, illetve a bírósági szervezeti egység vezetése.
- A bírósági vezető felel a bíróság, illetve a bírósági szervezeti egység jogszabályoknak, az OBH elnöke által kiadott szabályzatoknak és határozatoknak megfelelő hatékony működéséért.

A Bszi. 124. § (1) bekezdés alapján a kollégiumvezető:

- Szervezi a kollégium munkáját,
- évente beszámol a kollégiumnak,

- ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bírósági szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

A bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás (továbbiakban: Szabályzat) 28. § (2) bekezdése szerint a kollégiumvezető feladata különösen:

- Az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati másodfokú ügyeket tárgyaló tanácsok ítélkezési tevékenységét.
- Összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazásai kérdéseket.
- Összehívja a kollégium ülését és a napirendhez kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik.
- Évenként összegzi a tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti.
- Ellenőrzi a járásbíróságokon és a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását.
- Ellátja a jogegységi eljárással összefüggő feladatokat.
- Ellátja a bírósági titkárok, fogalmazók, ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének szakmai irányítását, felügyeletét.
- Közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében.
- Részt vesz a közérdekű bejelentések és panaszügyek intézésében.
- A szolgálati út betartásával előterjeszti az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, - módosítás körében.
- Javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására.

IV. A szakmai kihívásokkal összefüggésben megfogalmazott közép- és hosszú távú tervek, valamint azok ütemezése

A Szegedi Törvényszék és az illetékességi területén működő járásbíróságok büntető ügyszakának pályázatom benyújtásakor fennálló, a pályamű elején vázlatosan ismertetett helyzetét vettem alapul a kollégiumvezetői célkitűzések meghatározásakor és igyekeztem egy reálisnak mondható és elérhető eredményt megfogalmazni. Ezen célkitűzéseket természetesen mindig felülírhatja egy olyan, bírósági munkában nem várt esemény, jogi szabályozás, amely miatt esetlegesen alapvető módosítások lesznek szükségesek a büntető ügyszak és a Szegedi Törvényszék terveit illetően.

1. Az ítélkezés időszerűsége és megalapozottsága

Alaptörvényünk XXVIII. Cikk (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. Ezen alkotmányos kötelezettség teljesítése végett az Országos Bírósági Hivatal Elnöke kitűzött stratégiai céljaiként első helyen jelölte meg, hogy a független bírák magas színvonalon és időszerűen ítélkezzenek. Ebből kifolyólag ez a stratégiai cél határozza meg a Szegedi Törvényszék Elnöke által e körben megfogalmazott közép- és hosszú távú terveket is, továbbá a Büntető Kollégium által elérni kíván fő célt is.

Ebben a körben a Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok vonatkozásában továbbra is meg kell bontani a székhelyi és a vidéki járásbíróságon alkalmazandó intézkedéseket. A vidéki járásbíróságok büntető ügyszakos ítélkezése ugyanis jelen helyzetükben is időszerű (Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 4, Makói Járásbíróság 3, Szentesi Járásbíróság 3, Csongrádi Járásbíróság 0 db 2 éven túli büntetőügy), ezeken a bíróságokon elérhető, hogy 2019. július 31-ig ne legyen 2 éven túli büntetőügy folyamatban.

A Szegedi Járásbíróságon 2017. április 1-től bevezetett intézkedési terv következtében, - a járásbírósági büntető elnökhelyettes szigorú számonkérési gyakorlatának köszönhetően is - a 2 éven túli ügyek száma fokozatos csökkenést mutatott, így 2017. december 31-re a korábbi, 2017. szeptember 30. napján meglevő 179 db 2 éven túli ügy száma 157 db-ra csökkent, 2018. július 30-ra pedig ez a szám 125-re változott.

Kollégiumvezetői pályázatom sikeressége esetén továbbra is megtartanám a havi szintű adatszolgáltatást a pertartamok vizsgálata szempontjából, ami lehetővé teszi, hogy naprakész információkkal bírjak a székhelyi járásbíróság adatait illetően. Ez az információ amennyiben szükséges, azonnali cselekvést, beavatkozást tesz lehetővé a törvényszéki igazgatási vezetés részéről.

A 2018. július hónapra vonatkozó adatszolgáltatás szerint az 5 éven túli ügyek száma 31 db, ezért már most látható, hogy szükséges úgynevezett kitűzési terv készíttetése az elsőfokú bírókkal, amelyek kifejezetten kizárólag ezen ügyekre koncentrálva tartalmazzák az ügy tárgyalási időbeli „menetrendjét”.

Továbbra is szükséges a tárgyalási határnapok megfelelő kihasználtságának és az új eljárási törvény gyorsító rendelkezései alkalmazásának vizsgálata, melynek következtében azt kívánom elérni, hogy 2018. év végére a hosszú pertartamú ügyek aránya az országos átlagnak megfelelően.

Rövid igazgatási rálátásom alatt a büntető nem peres és szabálysértési ügyintézkést járásbírósági szinten mindenhol időszerűnek találtam, mely helyzet fenntartása a célom.

Pályázatom sikeressége esetén külön figyelmet szentelnék a Szegedi Járásbíróság Nyomozási Csoportjánál felmerülő és általam észlelt időszerűségi problémák megszüntetésére.

Megjegyezném, hogy a nyomozási bírói munkát igen lényegesnek tartom, ennek megfelelő minőségű és elsősorban időszerű elvégzése a társadalom tagjai felől is megfogalmazott követelmény, hiszen az állampolgárok sok esetben először éppen a nyomozási bírák egyes döntései kapcsán értesülnek a nagyobb közérdeklődésre számot tartó ügyekről. Ezért ezekben az ügyekben még fokozottabb a jogszabályoknak mindenben megfelelő, határidőben meghozott bírósági döntések iránti igény.

Tisztában vagyok azzal, hogy a Szegedi Járásbíróság Nyomozási Csoportjának igazgatási irányítása nem tartozik a jogkörömbbe, ugyanakkor azonban az igazgatási vezetővel történő folyamatos szóbeli-írásbeli konzultációk, esetleges intézkedés, amennyiben szükséges célvizsgálat elrendelése révén figyelemmel kívánom kísérni - a fentebb írt szempontok betartása céljából - a csoport munkáját.

A törvényszék katonai ítélkezésében 2018. augusztus 15-től ismételtén két bíró vesz részt. Az ügyek viszonylag kis száma miatt elérhetőnek látom azt a célt, hogy ezen ügyszakban ne legyen 2 éven túli ügy folyamatban, ugyanakkor figyelembe kell venni azt is, hogy a katonai bírók külön beosztás alapján részt vesznek a törvényszék tanácsuléseket elbíráló tanácsának munkájában is, illetve egyik bíró törvényszéki elsőfokú ügyet is tárgyal.

A törvényszéki elsőfokú ügyek vonatkozásában egyértelmű, hogy az ügyek nagy terjedelme lényegesen befolyásolja az ítélkezés időszerűségét, így ezen büntetőügyek pertartama növekvő tendenciát mutat. Ennél az ügyszaknál elsődleges cél a hosszú pertartamú ügyek számának erőteljes csökkentése.

Mindezért szükségesnek látom az érintett ügyekben a tárgyalások hatékonyságának ellenőrzését, a kitűzések rövid, de még a kézbesítési követelményeknek megfelelő, határidőre történő megtételét, ezáltal a hosszú pertartamú ügyek számának visszaszorítását 2019. december 31-ig. 2018. július 1-jétől kezdődően a törvényszéki elsőfokú ügyeket tárgyaló teljes tanácsok száma 3-ról 4-re nőtt, mely tényező szintén elősegítheti a 2 éven és 5 éven túli ügyek számának csökkentését, emellett megemlíteném, hogy 1-2-1 ügy tárgyalásával kirendeléssel további 3 törvényszéki bíró is segíti az ügyszakot, akik munkája nyilvánvalóan az időszerűségi mutató megfelelő szinten tartásában lényeges.

Törvényszéki elsőfokú nem peres ügy 2018. július 31-én 3 db volt folyamatban, feladatként az időszerű ügyintézés fenntartását határozom meg.

A törvényszéki másodfokú tanácsok jelentős személyi változáson estek (esnek) át 2018. július 1-től kezdődően, amely azt jelentette (jelenti), hogy mindhárom állandó tanács felbomlott.

Egyrészt kollégáink felsőbb bíróságra történő sikeres pályázása, másrészt jómagam és tanácstagom igazgatási feladatok ellátásában történő részvétele miatt a korábbi hármas tanácsok megszűntek, így járásbírósági bírók kirendelésével vált lehetővé a három hivatásos bíróból álló tanácsok felállítását. Ezzel párhuzamosan az OBH Elnök Asszonya által kiírt álláshelyekre a pályáztatások megtörténtek, amelyek elbírálása folyamatban van.

Ezen változásoknak megfelelően 2018. szeptember 1-jétől új összetételű, három fellebbviteli tanács fog eljárni két teljes tanács és a két igazgatási feladatot ellátó tanácselnök részvételével egy további tanács 0,5 - 0,5 arányban.

Ennek megfelelően - figyelemmel a 2018. július 1-től hatályba lépett új Be. másodfokú bíróságokra vonatkozó szélesebb körű feladatokat előíró rendelkezéseire is - fő célkitűzés a befejezett ügyek számának szinten tartása a kialakult személyi helyzet és a bekövetkezett jogszabályi változás mellett is.

A törvényszéki másodfokú tanácsok évek óta igen nagyszámú nem peres ügyérkezéssel küzdöttek, ennek ellenére a másodfokú folyamatban levő nem peres ügyek számát folyamatosan csökkenteni tudták.

2017. év elejétől az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI. 30.) határozatában foglaltak alapján a másodfokú érdemi felülbírálatot végző bírák kizártságának megakadályozása céljából külön tanács került felállításra a nem peres ügyek elbírálására. Ezt az átszervezést változatlanul hagynám, azaz továbbra is külön tanács járna el a nem peres ügyek ügyelosztásunkban konkrétan meghatározott csoportjában, a későbbi másodfokú felülbírálatot lehetővé téve és ily módon felszabadítva a másodfokú tanácsok energiáit a peres ügyek elintézésére. Ez a munkamegosztási módszer személyes tapasztalatom alapján eddig is bevált és érzékelhető volt a másodfokú tanácsok peres munkájában, a jövőben pedig még nagyobb jelentőséggel bírhat a másodfokú peres ügyeket tárgyaló tanácsoknál bekövetkezett változások miatt.

A büntetés-végrehajtási ügyszak 2018. július 1-jéig rendkívül nehéz helyzetbe került, melynek oka elsősorban az úgynevezett kártalanítási ügyek nagy száma és ezen ügyek jogszabályban írt feltételek teljesítése miatti időigényes elintézése.

2018. május 30-én 1826 db büntetés-végrehajtási ügy volt folyamatban, melyből 850 db volt a kártalanítási tárgyú ügy, melyek száma a bv. intézeti tájékoztatás szerint emelkedni fog.

Figyelemmel arra, hogy a Szegedi Fegyház és Börtön kiemelt létszámú büntetés-végrehajtási intézet és a 2013. évi CCXL. törvény alapján a fogvatartás helye szerinti bv. intézet illetékes a kártalanítás előterjesztésében, ugyanezen törvényhely 70/A. § (2) bekezdése alapján pedig a bv. intézet székhelyén lévő büntetés-végrehajtási bíró jár el, a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjára ezen ügyek elbírálása, számuk és a feldolgozásuk időigényessége miatt rendkívül nagy terhet ró, amely maga után vonja az ügyek elhúzódo elbírálását.

A probléma megoldása érdekében 2018. június hónapban módosított intézkedési terv került bevezetésre a törvényszéken a társhatóságokkal, így a Csongrád Megyei Főügyészséggel és a Szegedi Fegyház és Börtön Parancsnokságával egyeztetve. Ennek keretében számos olyan intézkedés történt meg 2018. július 1-jétől, amely a felszaporodott ügyhátralék mielőbbi feldolgozását szolgálja: így a szabálysértési ügyszakban dolgozó titkárok bevonásra kerültek az ügyek elintézésébe, a határozatok elkészítésébe, tisztviselői kirendelések történtek, a leírói és kiadási feladatok elvégzésére a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságról és a Szegedi Törvényszék polgári ügyszakáról, szem előtt tartva az arányos munkavégzés követelményének teljesítését. Emellett az Országos Bírósági Hivatal Elnök Asszonya részéről létesített új büntetés-végrehajtási bírói álláshely is nagy segítséget jelentett. A társhatóságokkal történt egyeztetés során megegyezés született a Fővárosi Törvényszék által használt és az ügyek feldolgozását megkönnyítő algoritmus használatának bevezetéséről és egyéb, az eljárást gyorsító megoldásokról is.

Megjegyzendőnek tartom, hogy kártalanítási ügyek kapcsán a jelenlegi illetékességi szabályok alapján az ország területén működő egyes bíróságokra fokozott munkateher hárul, míg más bíróságok esetében ez nem jelent számottevő ügyforgalmat vagy a büntetés-végrehajtási ügyek számának növekedését, amely aránytalan munkateher kialakulásához vezetett. E körben megfontolást igényel esetleges törvénymódosítás kezdeményezése, amely a jelenlegi illetékességi szabályok megváltoztatása, más bíróságok ügyintézésre történő kijelölése vagy egyéb más módon (ennek kidolgozása nem e pályázat feladata) biztosítaná az ország egyes törvényszékei között a büntetés-végrehajtási kártalanítási ügyek kapcsán kialakult arányos munkaterhet, melynek következtében ezen tárgyú ügyek is mihamarabbi befejezést nyerhetnének.

Mindaddig is a már felvázolt intézkedési terv alapján kizárólag a folyamatban lévő ügyek számának fokozatos csökkentése lehet a reális teljesítendő cél.

2. A kollégium szakmai munkájának vezetése és szervezése

Mint minden más feladatot, e körben megfogalmazott céljaimat is elsődlegesen az új büntetőeljárás törvény hatálybalépése, emellett a bekövetkezett személyi változások határoznak meg elsődlegesen.

Általánosságban megfogalmazható, hogy a törvényszék büntető ügyszakán belül szükség van egy olyan hatékony és ésszerű munkaszervezés folytatására, ami természetesen igazodik a megváltozott jogszabályi előírásokhoz, (például hármas tanácsok felállítása a kiemelt gazdasági ügyekben), az ügyérkezési számhoz és emellett biztosított az ítélkezés megfelelő szakmai színvonala is.

Ezen hármas cél elérése érdekében már 2018. szeptember 1-jétől szükség volt három járásbírói bírósági bírósági bíró felrendelésére, mivel a törvényszék másodfokú tanácsai - a bekövetkezett személyi változások miatt - nem tudtak felállni. A bírák kirendelése tette lehetővé a másodfokú tanácsok munkáját. Fontos feladatnak tartom a kirendelések kapcsán eljáró bírók szakmai fejlődésének biztosítását, mivel a megfelelő minőségi szinten való ítélkező tevékenység folytatása minden bírósági alapvető feladata és kötelessége, amely a másodfokú ítélkezésben még nagyobb jelentőséget kap.

A kollégium szakmai munkáját illetően a jövőben fenn kívánom tartani a korábban már kialakult tanácskozási rendet, miszerint a törvénykezési szünet kivételével minden hónapban biztosan lenne tartva felváltva egy kollégiumi ülés és tanácselnöki értekezlet, továbbá mindkét félévben egy-egy teljes büntető ügyszakos bírói tanácskozás. Emellett az új büntetőeljárás törvényhez kapcsolódó szakmai kérdések megvitatására ad hoc jellegű tanácselnöki értekezletek, illetve kollégiumi ülések megtartását is indokoltnak tartom oly módon, hogy a törvényszéken dolgozó büntetőeljárás munkacsoport által felvetett problémákra együtt találjunk megoldást.

A tanácselnöki feljegyzések ismertetésének eddigi gyakorlatán nem kívánnék változtatni, ennek megfelelően a tanácselnökök az egyes járásbíróóságokon egy előre meghatározott időpontban ismertetnék a büntető ügyszakos bírákkal szakmai észrevételeiket, összefoglalva az írásbeli tanácselnöki vélemények tapasztalatait.

Az új eljárásjogi törvény és a kapcsolódó jogszabályok megfelelő alkalmazásának elérése céljából kiemelt jelentőséget tulajdonítok a felsőbb bíróságok által folytatott joggyakorlat, a szakmai anyagok, a kollégiumi állásfoglalások bírakkal, önállóan eljáró bírósági titkárokkal történő megismertetésére, amelyek elektronikusan kerülnének továbbításra a címzetteknek, illetve a kapcsolódó gyakorlati részek a Szegedi Törvényszék által létrehozott Törvényszéki füzetekben is közzétételre kerülnének, ezáltal is segítséget nyújtva a kollégáknak.

A Szegedi Törvényszéken működő ügynevezett büntetőeljárás munkacsoport munkájában az eljárásjogi törvény alkalmazásának első szakaszában kiemelten, utóbb az esetlegesen adódó problémáktól függően a csoportban dolgozó bírák - így jómagam is - az egyes témakörök felosztása után dolgoznánk ki a jogértelmezési problémák megoldásait, azokat megvitatnánk és iránymutatást adnánk az adott rendelkezésre nézve, szükség esetén a tanácselnökökkel és / vagy a teljes kollégiummal egyeztetve. Ennek a folyamatnak a technikai felépítése a következő lenne:

Az új Be. másodfokú bíróságok hatályon kívül helyezésére vonatkozó szabályokat megváltoztatta. E körben szükséges a tanácsok ítélkezési gyakorlatának egységesítése, mely miatt továbbra is célszerű a másodfokú tanácsok által hozott hatályon kívül helyező végzések kollégiumvezetőnek történő bemutatása és a kapcsolódó esetleges harmadfokú döntések ismerete.

Ehhez kapcsolódóan szükségessé válik a hatályon kívül helyezési gyakorlatra vonatkozó első- és másodfokú határozatok megismerése és az egyes bírókra, másodfokú tanácsokra lebontott hatályon kívül helyezési statisztikai adatok figyelemmel kísérése is.

A korábbi kollégiumvezetői döntést fenntartva bemutatásra kerülnének a Szegedi Ítéltábla, illetve a katonai tanácsok esetén a Fővárosi Ítéltábla másod- és harmadfokú ügydöntő határozatai, továbbá a nem ügydöntő megváltoztató végzések, amelyek tartalmából a törvényszéki ítélkezés színvonala követhető.

Amennyiben pályázatom sikeres lenne, a Szegedi Járásbíróság büntető igazgatási vezetésével egyeztetve részt kívánok venni a járásbíróság büntető ügyszakos szakmai értekezletein. Az új eljárásjogi törvény értelmezése, alkalmazása során rendkívüli jelentőségű az elsőfokú bírósági eljárásra, az elsőfokú határozatra vonatkozó jogszabályok helyes értelmezése és a gyakorlatba való átültetése, amely az elsőfokú bírakkal történő közvetlen kapcsolattartás során a problémák azonnali megoldása révén valósulhat meg.

Az időszerűségi követelmények teljesítése és a büntetőügyek elévülésének megakadályozása érdekében fenn kell tartani a Szegedi Törvényszék Elnökének 2016.El.I.8E.3/16. szám alatt meghozott elnöki intézkedését, amely alapján valamennyi járásbírószágon és törvényszéken folyamatosan vizsgálni kell a felfüggesztés hatálya alatt álló büntetőeljárásokat, az egyes bírósági vezetők pedig 6 havonta kötelesek ellenőrizni a felfüggesztett, illetve 6 hónapon túl kitűzetlen ügyeket. Az erre vonatkozó féléves összegző véleményt a mindenkori kollégiumvezető készíti el, ezzel összefüggésben a feltárt hiányosságok, mulasztások kiküszöbölésére iránymutatást készítenék.

3. Képzések, társhatóságokkal történő együttműködés

Az új Be. hatálybalépése, a szabálysértési törvény változásai miatt az ítélező tevékenység magas színvonalának elérése nem biztosítható a bírók és az igazságügyi alkalmazottak folyamatos képzése nélkül. Ezért a jövőben is fontos feladatnak tartom egyrészt a MIA által koordinált központi és regionális képzések tárgyhöz igazodó helyi szintű büntető ügyszakos képzések szervezését. A pályaművem írásakor még nem tudom, hogy mely témát érintő, a gyakorlatban felmerülő problémák adódnak, milyen eljárásjogi rész ismételt, alaposabb elemzése válik szükségessé, amelyek meghatározzák a helyi képzések tematikáját. Ezeket a képzéseket tehát mindenképpen a fentiekben leírtak alapján szervezném meg.

Az eddigieknél is nagyobb jelentőséget tulajdonítok a törvényszék internetes oldalára feltöltött Törvényszéki füzeteknek, amelyből a bírák azonnal értesülhetnek a bekövetkezett jogszabályi változásokról, a felsőbb bíróságok eseti döntéseiről, szakmai cikkekről.

A képzési rendszer részét képezné a félévente megtartott összevont büntető ügyszakos bírói tanácskozás is, amelyre vonatkozó korábbi gyakorlatot fenntartanám, pályázatom eredményessége esetén.

Ugyancsak fenntartanám a Szegedi Ítéltábla Büntető Kollégiumával meglevő szoros, igen jónak mondható szakmai kapcsolatot, amelynek jelentősége a szakmai iránymutatás terén az új eljárásjogi törvény tükrében különösen megnövekedett.

E körben az ítéltábla kollégiumvezetőjével egyeztetve szükség szerint közös bírói tanácskozások, előadások szervezhetőek.

Nagyon fontosnak tartom a fogalmazó és titkári képzés megfelelő, jó színvonalon tartását, hiszen mi képezzük utódainkat, a jövő bírót készítjük fel az ítélező munkára. Ebben a körben a bevált ügynevezett fogalmazói tanulókörök továbbra is a szakmai felkészítés alapját adnák, melyhez járulna az egyes bírák mellett töltött gyakorlati idő alatt szerzett tudás. A szakmai felkészítés mellett a fiatal kollégák hivatástudatának kialakítását és megalapozását, a bírói tevékenységgel járó felelősség nagyságának megértését is rendkívül fontosnak ítélem.

Az új büntetőeljárás törvény alapján a törvényszék Polgári és Gazdasági Kollégiumával szorosabb együttműködés valósult meg és ennek fenntartását szükségesnek tartom. A törvényszéki elsőfokú hatáskörbe tartozó, gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények miatt folyó büntetőeljárásokban a bíróság három hivatásos bíróból álló

tanácsának egyik tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának kijelölt bírása lett. Ezzel összefüggésben a büntető ítélkezésben való részvételük miatt nyilvánvalóan szükséges volt az erre való felkészítés, így a bírák írásbeli anyagot, tájékoztatást kaptak, továbbá közös büntető-gazdasági-polgári kollégiumi ülés megtartására is sor került. A gazdasági ügyszakban eljáró bírók az OBH Igazgatásszervezési Főosztálya által koordinált összefoglaló dokumentumokból készültek a büntető ügyszakos ítélkezésre.

Fontosnak tartom a társhatóságokkal, illetve vezetőikkel az utóbbi években már kialakult szakmai kapcsolat fenntartását. Az új Be. és a szabálysértési törvény adódó változásai, az elektronikus ügyintézés során felmerülő problémák igénylik a rendőrhatóságokkal, büntetés-végrehajtási intézettel, ügyvédi kamarával történő folyamatos, egymás szakmai kompetenciáját tiszteletben tartó párbeszédet. Ennek keretében a megtartandó éves kollégiumi értekezletekre a témakörtől függően meg kívánom hívni a társhatóságok képviselőit, az új büntetőeljárás törvény és természetesen más kérdésekben is a Csongrád Megyei Főügyészség vezetőjével való szakmai egyeztetés folytatását vállalom.

4. Ítélezésben való részvétel

Mindezen kollégiumvezetői feladatok ellátása mellett - pályázatom sikeressége esetén - továbbra is részt kívánok venni a másodfokú ítélkezési tevékenységben tanácselnökként, havonta két tárgyalási napon tárgyalva, mely munkát hozzá kívánok igazítani a szakmai, igazgatási feladataim ellátásához. Amennyiben az arányos munkateher viselés megköveteli, a másodfokú nem peres ügyek intézésében is részt veszek.

V. Az igazgatási feladatokkal összefüggésben megfogalmazott rövid-, közép- és hosszú távú tervek, valamint azok ütemezése

Számomra ítélkező bíróként is érzékelhető volt, hogy a bírósági szervezet Országos Bírósági Hivatal Elnöke által irányított átalakítása a bírósági vezetők munkájában is jelentős változást hozott, hiszen láttam, hogy e körben dolgozó kollégák esetében a szakmai jellegű irányításról inkább az igazgatási jellegű irányítás felé tolódott el a hangsúly, ebből adódóan a kollégiumvezetőnek az egyes igazgatási feladatok hatékony megvalósítása is feladata.

Fontosnak tartom azonban egy szakmai - igazgatási egyensúly fenntartását, az éppen aktuális feladat megoldásához szükséges erő mozgósítását.

1. Emberi, tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke stratégiai célul tűzte ki az emberi és tárgyi erőforrások optimális elosztását és hasznosítását, mely kitűzésnek természetesen a büntető ügyszak területén is megfelelően érvényesülnie kell.

A Szegedi Törvényszék és az illetékességi területén működő járásbíróságok büntető bírói állománya - a kialakult és meglevő gyakorlat szerint - mindig is egy egységként volt kezelve, amely alapján az ügyforgalmi adatokra figyelemmel bírói kirendelésekkel lettek megoldva az egyes problémák, illetve elérve a kitűzött célok.

Ezt a gyakorlatot fenn kívánom tartani és kirendelésekkel biztosítani az egyes járásbíróságok közötti arányos és egyforma munkaterhet.

Jelenleg speciális helyzetet teremtett a Szegedi Törvényszékre történő kirendelések megtörténte, amely nyilván maga után vonta az érintett járásbírószági bírók ügyeinek átszignálását. Vidéki bíróságra is történt kirendelés eredményes törvényszéki pályázat folytán kialakult helyzet miatt, mindebből adódóan szükség volt az összes járásbíróság tekintetében az ügyek arányos elosztásának felülvizsgálatára és további változtatások eszközölésére. A jövőre nézve a folyamatosan változó személyi helyzet és az érkezett ügyek számától függően olyan helyzetet kell kialakítani, hogy egyenlő munkateher viselés valósuljon meg mind a bírák, mind a bírósági ügyintézők körben.

A Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiuma esetében az első- és másodfokú tanácsok megfelelő beosztásával kell elérni, hogy a büntető ügyszak működőképessége megmaradjon és biztosítva legyen az ítélezés magas színvonala és időszerűsége.

A pénzügyi erőforrásokkal történő gazdálkodást jelentősen elősegítheti a büntető ügyszak költségkímélő ítélezési gyakorlata, továbbra is a jogszabályban írtak maradéktalan betartásával, rendkívül gondosan kell eljárni a védői, szakértői, tolmács díjak megállapításakor és törekedni kell ezek határidőben történő kifizetésére. Ez a cél különös figyelmet kap annak kapcsán, hogy a védői díjak összege tekintetében az új büntetőeljárási törvénnyel párhuzamosan változás történt. Fontos, hogy a bírók egységes gyakorlat alapján állapítsák meg a védői díjakat és ezek határidőben történő kifizetése megtörténjen.

A lefoglalt és tárolt bűnjelek esetében szükséges a bűnjelek minél hamarabbi kiadása, illetve - amennyiben lehetséges - előzetes értékesítése, hiszen nyilvánvaló, hogy a Szegedi Törvényszék költségvetését feleslegesen terhelik meg az ok nélkül felmerült tárolási költségek.

E körben bevezetném a minden tárgyév októberben esedékes, kötelező, gazdasági hivataltól érkező felszólításon túl egy további, bírák részére kiadott felhívást a bűnjelekre vonatkozó rendelkezések közlése tekintetében, amely az esetleges elmaradt bírói intézkedést maga után vonná.

2. Bírósági integritás

A bírósági integritás: a bíróság, a bírósági szervezet és a bírósági igazságügyi alkalmazottak befolyásmentes, feddhetetlen, a jogszabályi előírásoknak, valamint az OBH Elnökének a 6/2016. (V. 31.) OBH utasításában, a Bírói Etikai Kódexben meghatározott célkitűzéseknek, értékeknek és elveknek való megfelelés, mindezeknek megfelelő magatartás és szervezeti működés.

A bírósági szervezeten belül az adott ügyszak munkájának átláthatóságához alapvetően szükség van az ide vonatkozó rendelkezések szerint kialakított és a törvényszék elnöke által jóváhagyott ügyelosztási rendre, amely bárki számára elérhető. Ez az ügyelosztási rend biztosíthatja ugyanis a pártatlan és független ítélezést.

Mindezért a jövőben is olyan ügyelosztási rend kialakítását tartanám szükségesnek, amely biztosítja ezt az átláthatóságot, a változásoknak megfelelően folyamatosan aktualizált. E célból az ügyelosztási rend szükségszerű, folyamatos, évente többszöri módosítását előkészítem és a kollégium elé terjesztem.

A büntető ügyszakban felmerült panaszügyek intézését a jövőben továbbra is a kollégiumvezető, illetve helyettese intézné az eddig kialakult gyakorlat szerint, az iratok bekérésével, szükség esetén az adott bírótól szóbeli vagy írásbeli felvilágosítás kérésével, az OBH Elnöke által kiadott 7/2018. (VII. 11.) OBH utasításban írtak szerint.

3. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése, sajtókapcsolatok

E körben elsődleges feladat, hogy az állampolgárok minél jobban megértsék a bírósági rendszer működését és biztosítani kell, hogy az ügyfelek észrevételeiket megtehessék az esetleges általuk észlelt problémák körében.

A bíróság nyilvánossággal való kapcsolattartásának alapvető szabályait a jogalkotó az új büntetőeljárás törvényben fektette le, az Alaptörvény IX. Cikk (1) és (2) bekezdésében foglaltakat alapul véve.

Ennek megfelelően a bíróság erre irányuló indítvány, illetve saját kezdeményezés alapján adhat tájékoztatást a nyilvánosság részére. Rendkívül fontos, hogy ezek az ügynevezett sajtóközlemények a jogban nem jártas állampolgárok számára is érhetőek, világosan megfogalmazottak legyenek, mivel a közvélemény ezeken keresztül értesül az egyes ügyekről, a bíróság döntéseiről.

Mindezért a büntetőügyeket érintő sajtóközlemények elkészítésében együttműködök a Szegedi Törvényszék sajtószóvivőjével, a korábbi gyakorlat szerint.

Az új büntetőeljárás törvény külön fejezetben, egységesen szabályozta a különleges bánásmódot igénylő személyre vonatkozó intézkedéseket, amely tulajdonképpen átfedi a korábbi tanúgondozás és áldozatvédelem témakörét is, így ennek törvényi szabályozása révén a leírtak alkalmazása minden bíróság számára kötelező lett. Emellett azonban megmaradt a tanú- és áldozatvédelemre vonatkozó speciális jellegű kíváncsi, melynek kapcsán fontosnak tartom továbbra is az illetékes hatóságokkal történő folyamatos kapcsolattartást.

A 2013-as évben az OBH által meghirdetett gyermekközpontú igazságszolgáltatás program aktualitását nem veszítette el. Továbbra is szükségesnek tartom, hogy azok a bírák, akiknek az eljárása a gyermekeket érinti, folyamatos képzést kapjanak. Az OBH által kiépített koordinátori hálózat révén a Szegedi Törvényszék programban való részvétele aktívan megvalósult, melyet továbbra is folytatni tervezek.

A tanúgondozás és áldozatvédelem terén a büntetőeljárás törvényéhez kapcsolódóan olyan nyomtatványok lettek kidolgozva (és a Szegedi Törvényszék büntetőeljárás munkacsoportja által lektorálva), amelyek hiánytalanul és részletesen tartalmazzák a tanú eljárási jogait.

Az áldozatvédelem és a tanúgondozás országos programjához csatlakozva továbbra is fontosnak ítélem a bírák, igazságügyi alkalmazottak speciális ismereteket adó képzését, az egyes törvényszékeken megvalósult eredmények megismerésének lehetőségét, így az országos konferencián elhangzottak bírákkal történő ismertetését.

Figyelmet kívánok szentelni az Országos Bírósági Hivatal által meghirdetett projektek megismertetésére és bevezetésére is, így különösen fontosnak tartom az OBH Elnöke által 2018. szeptemberétől indult országos szintű távmeghallgatás és tárgyalótermi kép- és hangrögzítés bevezetésére irányuló folyamat bírákkal történő megismertetését, amely tovább javíthatja a bírósági eljárások időszerűségét és az eljárások átláthatóságát, egyben a tanú- és áldozatvédelmi program kitűzéseinek elérését is segíti.

4. Az ellenőrzési feladatok

A munka hatékonyságának növelése érdekében a szakmai-igazgatási intézkedések végrehajtásának folyamatos ellenőrzése szükséges. E célból élni kívánok a bíróságok igazgatásáról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás kollégiumvezető részére biztosított ellenőrzési jogkörével és a 8/2015. (XII. 12.) OBH utasítás alapján folytatható soron kívüli értékelést megalapozó vizsgálat kezdeményezésének lehetőségével is. Ennek során kiemelt szempontnak tartom az eljárási határidők betartásának és a tárgyalási napok kihasználtságának ellenőrzését. A vizsgálatok elvégzésével, az esetleges hibák feltárásával és az ezt követő szükséges intézkedések megtételével az eljárási határidők betartása, a formális kitűzések és az indokolatlan halasztások, napolások számának csökkentését kívánom elérni.

5. Bíró vizsgálatok

A bíró vizsgálatok során az OBH Elnöke által kiadott 8/2015. (XII. 12.) OBH utasítás rendelkezéseinek megfelelő vizsgálatokat kell lefolytatni, mely folyamatban jómagam is részt veszek.

Törekedni kell, hogy az utasítás maradéktalan betartása mellett egységes elvi alapokon készüljenek el az értékelések az adott bíróra nézve. Az értékelés során figyelemmel kell lenni a szolgálati bíróság gyakorlatára is. Amennyiben szükséges, soron kívüli értékelést megalapozó bírói vizsgálatot kezdeményezek. Az egyes bíró vizsgálatok során feltárt „jó gyakorlatra” vagy hiányosságra, hibára a többi bíró figyelmét is fel kívánom hívni a bírói tanácskozásokon.

- o -

A tervek meghatározása és ütemezése során elsődleges szempont tehát az OBH Elnöke által megfogalmazott stratégiai célok és a Szegedi Törvényszék Elnöke által helyileg meghatározott kitűzések teljesítése.

Ez utóbbi során nyilvánvalóan egy szoros igazgatási és szakmai együttműködés szükséges a Szegedi Törvényszék Elnökével, hiszen a büntető ügyszakot érintő elnöki döntések meghozatala révén az ítélkezés hatékonyságának, ezen belül a 2 éven túli pertartamú ügyek számának és a bv. kártalanítási ügyek hátralékának csökkentése, továbbá a feladatarányos foglalkoztatásnak az elérése kizárólag így valósulhat meg.

VI. Általános feladat meghatározás

A bekövetkezett jogszabályi változásokat követő egységes, letisztult jogalkalmazói munka, az ügyek ésszerű, határidőn belül történő befejezése igényének teljesítése és az ügyfél elégedettség elérése céljából első lépésnek a már meglevő alapokra történő építkezést tekintem, mind szakmai szinten, mind munkaerői oldalról.

A Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiuma mind szakmai szempontból, mind emberi oldalról nézve rendelkezett egy olyan erős összetartó erővel, alappal, amely ez idáig lehetővé tette, hogy túljussunk a nehézségeken és megoldjuk a felmerülő problémákat.

Erre az alapra szeretnék kiépíteni egy új kollégiumot az alábbi elvek szerint:

- a) szükség van az új jogszabályok elsajátítása után a gyakorlatban történő helyes alkalmazásukra, ami nyilvánvalóan mindenkitől fokozott figyelmet és nagyobb energiát fog igényelni. Ebből a szempontból minden bíró kollégámra vonatkozóan kiemelt fontosságúnak tartom
 - a képzéseken való folyamatos részvételt, az ott elhangzottak minden büntető bíróval történő megismertetését,
 - a felsőbb bíróságok által kidolgozott jogértelmezés, a meghozott konkrét döntések, jogegységesítést célzó határozatok közzétételét,
 - a szakmai tanácskozások anyagának ismertetését,
 - folyamatos kommunikáció fenntartását az ítélőtábla és a törvényszék bírái, a törvényszék és a helyi bíróságon dolgozó kollégák között,
- b) a munkaszervezés oldaláról elsődleges szempont mind a törvényszékek, mind a járásbíróságokat illetően a működőképesség olyan szintű megtartása, amely a fentebb megfogalmazott cél eléréséhez szükséges,
- c) a Szegedi Törvényszéken bekövetkezett személyi változások egy jelentősebb áthelyezési-kirendelési hullámot indítottak el, amely mind a Szegedi Járásbíróságot, mind más helyi bíróságot is érintett. A megváltozott helyzetet el kell fogadni és a bekövetkezett személyi változásoknak megfelelően szükséges felépíteni a járásbírói, illetve a törvényszéki bírói tanácsokat,
- d) az új, illetve magasabb bírói beosztásba kerülő kollégák bírói szervezetbe történő integrációja, munkakörülményeik biztosítása fontos feladat. Ezen feladat maximális teljesítéséhez is fel kívánom használni az Országos Bírószági Hivatal Elnöke és a Szegedi Törvényszék Elnöke által nyújtott tárgyi, technikai jellegű újításokat.

Tudom, hogy a kollégium vezetése óriási feladat és egyben nagy kihívás is. Az új jogszabályok alkalmazása, a személyi változások kezelése és nem utolsósorban az igazgatási munka újszerűsége tőlem is másfajta szemléletet és nagyobb erőfeszítést kíván. Azzal is tisztában vagyok, hogy a kitűzött és a pályaműben megfogalmazott célok kizárólag egy csapatként - melynek én is tagja és egyben vezetője is vagyok - érhetőek el. Fontosnak tartom, hogy a megváltozott viszonyokhoz jól tudjunk alkalmazkodni és a problémákra megoldást találni, mint ahogy ezt a büntető kollégium minden helyzetben ez idáig megmutatta.

Ebben a pályaműben nem kívánok tudatos vezetői elveket felsorolni a vezetésre vonatkozóan, alkalmazásukra hivatkozni, mert új igazgatási emberként nem tudnék hitelesen erre vonatkozóan bármit írni. Azt gondolom, hogy a következő első időszak tapasztalatai mutatják majd meg, hogy a pályaműben leírt célok elérése milyen vezetői hozzáállás, módszer alkalmazását igénylik.

Azonban azt már most látom, hogy a feladatok teljesítése kizárólag együtt, törvényszéki és járásbírói összefogással lehetséges, ezért számítok minden kollégám támogatására és elfogadására.

Az igazgatási vezetés 2018. július 1-ei átadásától kezdve nagy segítséget kaptam a Szegedi Törvényszék Elnök Asszonyától, akinek további támogatását remélem a pályaműben meghatározottak eléréséhez.

Összefoglalva tehát mit szeretnék elérni? Egy olyan büntető kollégiumot felépíteni, amely hatékonyan dolgozik, időszerűen ítélezik és az állampolgárok által elfogadott döntéseket hoz. Ezt a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiumának jelenlegi helyzetében fokozatosan és folyamatosan, az egyes területeken a lehetőségek határait egyre tovább kitolva valósíthatjuk meg.

Remélem, hogy a kollégiumvezetői állás magas követelményének eleget tudok tenni, így az Országos Bírói Hivatal Elnöke és a Szegedi Törvényszék Elnöke, a Szegedi Törvényszék Büntető Kollégiuma és az összbírói értekezlet pályaművemet elfogadja és támogatását adja.

Tisztességes és becsületes munkával elérhetjük céljainkat.

Szeged, 2018. szeptember 14.

dr. Bakos Éva
igazgatási feladatok ellátására felkért
tanácselnök

